

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 dep
0030 Oslo

MELDING OM VEDTAK - HØRING - PLIKT TIL Å STILLE VILKÅR OM AKTIVITET VED TILDELING AV ØKONOMISK STØNAD FRA NAV

I møte i KOMMUNESTYRET den 03.09.2014 ble det fattet følgende vedtak i saknr. 53/14:

Vedtak:

Sande kommune gir sin tilslutning til plikt å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad fra NAV.

Sande kommune vil hevde at denne type lovpålagt aktivitetskrav for sosialhjelpsmottakere vil forutsette tilskudd til ekstra ressurser, både administrativt og på tiltakssiden. Sande kommune oppfordrer derfor departementet til å utvikle bedre økonomiske stimuleringsordninger som vil kunne sikre at plikt til å stille vilkår om aktivitet gjennomføres. Slike ordninger må virke stimulerende både for private og kommunale virksomheter.

Kopi av samlet saksfremstilling følger vedlagt.

Med hilsen

Torunn Petterson
virksomhetsleder NAV

Postadresse: Postboks 300, 3071 Sande
Besøksadresse: Prestegårdsalleen 35, 3070 Sande
E-post: postmottak@sande-ve.kommune.no
Internett: www.sande-ve.kommune.no
Org.nr: 938971471

Telefon: 33 78 70 00
Telefax: 33 78 70 01
Giro bank: 8150.17.39936

SANDE KOMMUNE
Samlet saksframstilling

Saksnr: 14/886-6

**SAMLET SAKSFREMSTILLING - HØRING - PLIKT TIL Å STILLE VILKÅR OM
AKTIVITET VED TILDELING
AV ØKONOMISK STØNAD FRA NAV**

Behandlinger:

UTVALG	MØTEDATO	UTVALGSSAKSNR.
KOMMUNESTYRET	03.09.2014	KST-53/14
FORMANNSKAPET	27.08.2014	FSK-46/14
HOVEDUTVALG FOR HELSE OG SOSIAL	19.08.2014	HOS-24/14

**SANDE KOMMUNE
SAKSFRAMLEGG**

Saknr.: 14/886-2
Løpenr.: 8854/14
Arkivkode: F70

Saken behandles slik:

UTVALG	MØTEDATO	UTVALGSSAKNR
KOMMUNESTYRET	03.09.2014	KST-53/14
FORMANNSKAPET	27.08.2014	FSK-46/14
HOVEDUTVALG FOR HELSE OG SOSIAL	19.08.2014	HOS-24/14

HØRING - PLIKT TIL Å STILLE VILKÅR OM AKTIVITET VED TILDELING AV ØKONOMISK STØNAD FRA NAV

Saksbehandler: Torunn Petterson

RÅDMANNENS FORSLAG TIL VEDTAK

Sande kommune gir sin tilslutning til plikt å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad fra NAV.

Sande kommune vil hevde at denne type lovpålagt aktivitetskrav for sosialhjelpsmottakere vil forutsette tilskudd til ekstra ressurser, både administrativt og på tiltakssiden. Sande kommune oppfordrer derfor departementet til å utvikle bedre økonomiske stimuleringsordninger som vil kunne sikre at plikt til å stille vilkår om aktivitet gjennomføres. Slike ordninger må virke stimulerende både for private og kommunale virksomheter.

SAKSFREMLEGG

Arbeids- og sosialdepartementet har sendt ut høringsnotat på forslag om innføring av plikt til å stille vilkår om deltakelse i aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad til livsopphold med hjemmel i lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen. Departementet ber om innspill knyttet til økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget med utgangspunkt i den oppfølging kommunen i dag har av sosialhjelpsmottakere. Regjeringen foreslår at lovendringen trer i kraft 1.1.2015.

Personer som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter, har krav på økonomisk stønad, jfr. lov om sosial tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 18. Stønadene er samfunnets nedre sikkerhetsnett, og er primært tenkt brukt i forbindelse med kortvarige behov for inntektssikring. Varig inntekt sikres gjennom arbeid, selvstendig næringsvirksomhet, studiestøtte, forsørgelse eller ytelser fra folketrygden.

De kommunale sosiale tjenestene har i dag mulighet, men ikke plikt, til å stille vilkår til personer som mottar økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven. Vilklårene må ha nær sammenheng med vedtaket, og skal bidra til at stønadsmottakeren blir selvhjulpen.

Arbeids- og sosialdepartementet ønsker økt bruk av vilkår om aktivitetsplikt og mer lik praksis i hele landet. De foreslår derfor å innføre en plikt for kommunene til å stille vilkår om aktivitet for sosialhjelpsmottakere, med særlig fokus på lavterskeltiltak og arbeidstrening rettet mot unge for å sikre en permanent overgang til arbeidslivet. Dette skal sikre at alle stønadsmottakere som er i stand til å være i aktivitet, og som ikke har rettigheter etter andre ordninger, får samme plikt til å delta i aktivitet med sikte på selvforsørgelse, uavhengig hvor i landet de bor.

Det er ikke et mål at alle skal få samme tilbud, men at alle skal få avklaring, oppfølging og tiltak ut fra en individuell vurdering av den enkeltes situasjon. Dette fordrer at kommunen har et systematisk opplegg for kartlegging, veiledning og oppfølging av stønadsmottakere. Behovet for oppfølging vil variere med den enkeltes bakgrunn og kompetanse og kan for eksempel være knyttet til hjelp til å få struktur på dagen, kompetanseheving, arbeidstrening, hjelp til CV skriving, hjelp til å søke jobb eller komme i kontakt med mulige arbeidsgivere. Mange brukere har behov på andre områder før det er aktuelt å stille arbeidsrettede vilkår. Dette kan gjelde behandling for rusproblemer eller helseproblemer, avklaring av helsetilstand eller bistand til å skaffe bolig eller barnetilsyn.

Det vil fortsatt være kommunen som i den enkelte sak tar stilling til om det stilles vilkår om aktivitet til stønadsmottakeren, samt hvilke typer aktivitet vedkommende skal delta i. Aktivitet med sikte på bedring av egen situasjon fremfor passivt stønadsmottak skal imidlertid være den alminnelige hovedregel, og kommunen må begrunne en beslutning om ikke å stille vilkår om aktivitet. Kommunene må selv vurdere hvordan de vil organisere aktiviseringen og oppfølgingen av den enkelte. Aktivitetsplikten kan være knyttet til tiltak i kommunens regi, men kan også innebære deltakelse i statlige tiltak eller tiltak i samarbeid med tiltaksleverandører, sosial entreprenører, utdanningsinstitusjoner eller andre. NAV Sande benytter så langt det er mulig hensiktsmessige statlige tiltak og kan således ikke forvente ytterligere bruk her.

Plikten til å vurdere vilkår om aktivitet vil gjelde for hver søknad, og vil gjøre at kommunene overfor langtidsmottakere må foreta dokumenterbare jevnlig vurderinger av om stønadsmottakerens situasjon, behov og muligheter er endret.

Departementet foreslår videre at det tas inn et nytt ledd i §20 i lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen som regulerer sanksjonsadgangen. Loven vil åpne for reduksjon av stønad ved brudd på vilklårene. Det vil kreves at det fattes vedtak om redusert stønad, og det settes som forutsetning at det i vedtaket om stønad og vilkår er informert om muligheter for slik reduksjon.

Det må videre sikres at stønadsnivået ikke blir uforsvarlig lavt. Stønad som dekker utgifter knyttet til barns behov bør i størst mulig grad skjermes mot reduksjon.

NAV Sande/Sande kommune har i dag ca. 62 brukere som mottar sosialhjelp hver mnd. Ca. 30% mottar fast suppleringsstønad da annen inntekt/trygd/pensjon ikke strekker til. Andel ungdom mellom 18-24 år ligger rundt 10%. 12 stønadsmottakere har gått på sosialstønad i

over 26 uker og har sosialhjelp som hovedinntektskilde. NAV Sande/Sande kommune vurderer alltid bruk av aktuelle statlige tiltak før sosialhjelp vurderes/innvilges. Alle sosialhjelpsmottakere skal ha oppfølging mot arbeid, aktivitet, utdanning e.l. Ut fra kjennskap i dag vil 25 personer ha ett reelt behov for aktivitet, herunder 5 tunge rusmisbrukere uten tilgjengelige dagtilbud. NAV Sande har i dag et prosjekt, "Rivelsrudhuset" der rusmisbrukerne og/eller pårørende har ett tilbud på onsdag ettermiddag og fredag formiddag. Tilbudet er oppfølging og veiledning, tematikk ut fra ønske og der lettere lunsj tilberedes. 7 personer benytter kommunens lavterskeltilbud. Supplerende sosialhjelp tilstås flere personer over tid da statlige ytelser, eks. arbeidsavklaringspenger under behandling og/eller aktivitet ikke strekker til samt flere med deltidsjobb og/eller kortere engasjementer.

Kommunens lavterskeltilbudet "tiltaksteamet" innehar to 100% stillinger som bidrar til tilbudet som består av forefallende arbeid/oppgaver for kommunens virksomheter, eks. postkjøring og/eller private. Tiltaket er tiltenkt personer mellom 18-30 år. Teamet har som regel 6-8 brukere i arbeid. Det kan vurderes inntak av inntil 12 brukere. De fleste brukerne har innvilget løpende økonomisk sosialhjelp der vilkår er satt om deltakelse. Dette er gjerne brukere med tilleggsproblemer som eks. rus og/eller psykiatri og som trenger tett oppfølging. Oppmøte varierer derfor sterkt og faste oppdrag som skal være ferdig til bestemt tid er derfor svært vanskelig å inngå. Under tiden i teamet blir brukerne kartlagt for eventuell videre utdanning, behov for behandling og/eller mot arbeid.

Lovfestet rett til aktivitet vil avstedkomme økte utgifter forbundet med å etablere ytterligere aktivitetsrettede tiltak. Vanskelig å forutsi i hvilken størrelsesorden, men en må anta at potensialet for innsparinger er tilstede på sikt. Tiltaksteamet kan vise til at flere brukere som har deltatt i teamet går videre til statlige tiltak, utdanning og/eller jobb. Ved økt innsats på tett oppfølging og lavterskeltilbud må en kunne forvente reduserte sosialhjelpsutgifter og økte skatteinntekter på sikt.

NAV Sande/Sande kommunes utgifter på sosialhjelp i 2013 var totalt på kr. 6.065.580,-. Det må forventes et betydelig merforbruk i 2014 enn budsjettet. Dette forklares med økt antall brukere, behov for ytelse over lengre tidsrom, høye husleier og annen lovpålagt utgiftsdekning. Arbeidsmarkedet er stramt og det synes å ta lengre tid å få brukere tilbake i ordinært arbeid.

I tillegg til økte kostnader ved opparbeidelse av bedre/flere lavterskeltilbud og oppfølging derav, må en ved lovpålagt aktivitetskrav forvente administrative konsekvenser i form av større krav til vurdering av hensiktsmessige aktiviteter knyttet til hver søknad. Det vil også kreve at det tas aktivt stilling til om stønadsmottakeren er omfattet av rett til kvalifiseringsprogram eller faller inn under garantiordninger som gir rett til tiltak. Dette er vurderinger som foretas kontinuerlig.

NAV Sande/Sande kommune har i dag oppfølging av sosialhjelpsmottakere og vurderer tiltak ut fra situasjon, men har i dag ingen eller liten sanksjonsmulighet dersom bruker ikke følger opp. Kontoret har ikke ressurser til økt innsats i dag.

Vilkår om aktivitet knyttet til utbetaling av sosialhjelp vil bare være aktuelt for de personer som faller utenfor andre ordninger, og for noen vil vurderingen derfor være enkel. Imidlertid synes flere og flere som har rett til andre ordninger å ha en dekningsgrad på sin stønad som ikke tilsvarer selvforsørgelse og derav har de behov for suppleringsbistand og oppfølging.

Mangel på relevante tiltak og lite håndterbart regelverk vedrørende sanksjoner gjør at kontoret i dag ikke stiller arbeidsrettede vilkår i alle saker. Utvidelse og eller opprettelse av nye tiltak vil være ressurskrevende. NAV Sande har i dag relativt god kontakt med arbeidslivet i Sande og bør forsøke å utnytte eksisterende kontakt med lokalt næringsliv enda bedre, men igjen dette krever ekstra ressurser ved lovpålagt arbeidsretting/aktivitet.

Det kan ikke lages like opplegg til alle stønadsmottakerne. Vilkår må stilles til den enkelte ut fra personens ressurser og behov. Kommunen må derfor bruke både administrative og økonomiske ressurser på å analysere behovet ytterligere og sørge for å fremskaffe egnede tilbud.

Lovpålagt aktivitetsplikt medfører mer og tettere samhandling med den enkelte bruker. NAV Sande mener kommunen ved å sette inn ekstra ressurser, både administrativt og på spesifikke tiltak, vil se at effekten av et lovpålagt aktivitetskrav, på sikt vil gjøre at utgiftene til økonomisk stønad vil bli redusert.

RÅDMANNENS VURDERING

Rådmannen gir sin tilslutning til at det blir gjennomført plikt til å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk sosialhjelp.

Sande kommune forventer at denne type lovpålagt aktivitetskrav for sosialhjelpsmottakere vil forutsette tilskudd til ekstra ressurser, både administrativt og på tiltakssiden. Sande kommune vil oppfordre departementet til å utvikle bedre økonomiske stimuleringsordninger som bedre muliggjør iverksettelse av plikt til å stille vilkår. Slike ordninger bør virke stimulerende både for private og kommunale bedrifter slik at det blir lettere å gå til gode og praktiske løsninger.

Det bør iverksettes en utredning/analyse i Sande kommune om behov for å sikre egnede tilbud, herunder faste praksis- og aktivitetsplasser, både i private og kommunale virksomheter. På lengre sikt bør en kunne forvente at utgifter til økonomisk stønad vil bli reduserte.

- Sande, 8.8.14
- Olav Grande
- Rådmann

SAKSDOKUMENTER:

Trykte vedlegg:

Høringsnotat av juni 2014

BEHANDLING/VEDTAK I HOVEDUTVALG FOR HELSE OG SOSIAL 19.08.2014

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Sande kommune gir sin tilslutning til plikt å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad fra NAV.

Sande kommune vil hevde at denne type lovpålagt aktivitetskrav for sosialhjelpsmottakere vil forutsette tilskudd til ekstra ressurser, både administrativt og på tiltakssiden. Sande kommune oppfordrer derfor departementet til å utvikle bedre økonomiske stimuleringsordninger som vil kunne sikre at plikt til å stille vilkår om aktivitet gjennomføres. Slike ordninger må virke stimulerende både for private og kommunale virksomheter.

BEHANDLING/VEDTAK I FORMANNSKAPET 27.08.2014**Behandling:**

Hovedutvalgets innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Sande kommune gir sin tilslutning til plikt å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad fra NAV.

Sande kommune vil hevde at denne type lovpålagt aktivitetskrav for sosialhjelpsmottakere vil forutsette tilskudd til ekstra ressurser, både administrativt og på tiltakssiden. Sande kommune oppfordrer derfor departementet til å utvikle bedre økonomiske stimuleringsordninger som vil kunne sikre at plikt til å stille vilkår om aktivitet gjennomføres. Slike ordninger må virke stimulerende både for private og kommunale virksomheter.

BEHANDLING/VEDTAK I KOMMUNESTYRET 03.09.2014**Behandling:**

Formannskapets innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Sande kommune gir sin tilslutning til plikt å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad fra NAV.

Sande kommune vil hevde at denne type lovpålagt aktivitetskrav for sosialhjelpsmottakere vil forutsette tilskudd til ekstra ressurser, både administrativt og på tiltakssiden. Sande kommune oppfordrer derfor departementet til å utvikle bedre økonomiske stimuleringsordninger som vil kunne sikre at plikt til å stille vilkår om aktivitet gjennomføres. Slike ordninger må virke stimulerende både for private og kommunale virksomheter.

Rett utskrift

Ragna Kopstad